
KONGRESY - SYMPOZIA - SEMINÁŘE

25. KONFERENCE MEZINÁRODNÍ KOMISE PRO PREVENCI STŘETŮ LETADEL S PTACTVEM (Amsterdam, 17.-21. duben 2000)

Radoslav KRUPKA
Velitelství vzdušných sil AČR, Stará Boleslav

Tak jako v každém sudém kalendářním roce, také letos proběhla vrcholná konference Mezinárodní komise pro prevenci střetů letadel s ptactvem (International Bird Strike Committee - IBSC).

V dubnu letošního roku se nelehké úlohy hostitelství této dnes již rozsáhle koncipované celotýdenní akce ujali kolegové z amsterdamské univerzity. Nutno říci, že stejně jako předloni ve slovenských Vysokých Tatrách i letos proběhla konference na vysoké odborné úrovni. Ve dnech 17. až 21. dubna 2000 se do historické budovy auly amsterdamské univerzity, situované v samém centru města, sjelo 165 odborníků různých profesí ze 30 zemí světa, kteří se zabývají problematikou prevence kolizí mezi letadly a volně žijícím ptactvem. Tak jako v roce 1998 i letos jsem měl tu vzácnou příležitost zúčastnit se s vlastním příspěvkem této mimořádné události, a protože jsem byl na tomto fóru jediným zástupcem České republiky, na rozdíl například od pětičlenné slovenské delegace zahrnující i zástupce civilního letectví, cítím povinnost seznámit naši odbornou veřejnost podrobněji s hlavními body programu akce kromě jiného i touto cestou.

Účastníci konference zastupovali velmi širokou škálu profesí a institucí zabývajících se touto problematikou z nejrůznějších úhlů pohledu. Proto také byla jednotlivá jednání konference rozdělena do několika sekcí, které probíhaly často i paralelně. Rozhodující měrou se na práci IBSC a na celkovém vědeckém pokroku v této oblasti podílejí především odborníci z výzkumných institucí USA, Kanady, Velké Británie, Nizozemí a Izraele, tedy zemí, které mají s vážnými leteckými nehodami v důsledku střetů letadel s ptactvem největší zkušenosti, ať již pro svůj velmi hustý letecký provoz, nebo svou geografickou polohu. Proto byl první den konference po oficiálním zahájení věnován klíčovými prezentacím odborníků z hostitelské země,

USA, Velké Británie a Izraele. V dalších dnech byly prezentace rozděleny do následujících sekcí:

1. Statistiky střetů
2. Public relations a legislativa
3. Jednotlivá letiště
4. Etologie ptactva
5. Vztahy (střety zájmů) letišť s okolím
6. Identifikace ptačích druhů
7. Odolnost letadel a motorů vůči střetům
8. Radarová detekce ptactva

V rámci těchto bloků odezněly tu více tu méně zajímavé příspěvky zástupců ministerstev dopravy, obrany, životního prostředí a dalších státních institucí zabývajících se bezpečností leteckého provozu na civilních i vojenských letištích, zástupců Mezinárodní organizace civilního letectví (International Civil Aviation Organization - ICAO) a pilotních asociací, leteckých inženýrů, přírodovědců ze státních i komerčních výzkumných institucí, veterinářů, ale také specialistů z jednotlivých letišť.

Celkem na dubnové konferenci odeznělo 65 příspěvků. Všichni účastníci obdrželi ve formě více než 500stránkového sborníku nejenom souhrn těchto prací, ale i mnohé další příspěvky, jejichž autoři se konference nemohli zúčastnit osobně. Tyto materiály jsou esencí posledních vědeckých poznatků v této oblasti a můžeme se právem těšit, až budou obecně přístupné, tak jak bylo přislíbeno, na webové stránce IBSC (<http://www.int-birdstrike.com>).

Můj příspěvek byl zařazen do sekce statistiky střetů a zabýval se vyhodnocením střetů českých vojenských letadel s ptactvem, ke kterým došlo na území České republiky za sedmileté období existence českého vojenského letectva včetně vyvození určitých závěrů pro praktickou prevenci kolizí. Obecná informace o ornitologickém zabezpečení českých vojenských letišť byla již předmětem mého

příspěvků na minulé konferenci IBSC, a proto jsem se jí zde nezabýval.

Za zmínku dále stojí skutečnost, které si nebylo možné nevšimnout, a tou jsou obrovské rozdíly v celkovém pojetí a konkrétních metodách ochrany leteckého provozu před rizikem střetů s ptactvem, mezi jednotlivými státy, což vyplývá z různých geografických a klimatických podmínek, které determinují rozdílnou intenzitu „obsazení“ vzdušného prostoru jednotlivých států ptactvem. Příkladem zde mohou být vážné problémy se zajištěním bezpečnosti leteckého provozu nad územím Izraele v období jarní a podzimní migrace tažných ptáků. Právě přes území Izraele vede jedna z nejfrekventovanějších cest tažného ptactva. Rozdíly mezi jednotlivými státy v serióznosti přístupu k opatřením snižujícím riziko střetů letadel s ptactvem závisí také na ekonomické vyspělosti země, tedy na hustotě leteckého provozu a na ekonomických možnostech jednotlivých provozovatelů letišť.

To je také jedna z hlavních příčin problémů, které má IBSC se soustřeďováním statistických dat o střetech civilních letadel s ptactvem k jejich dalšímu odbornému využití. Nepoměrně lepší je situace ve statistice kolizí vojenských letadel s ptactvem, kterou vedou odborníci z nizozemských vzdušných sil a která má již dnes přes 40 000 popsanych případů.

Zajímavá byla také prezentace o úspěšném využití border kolíí k odplašování ptactva z travnatých ploch letišť ve USA. Za zmínku stojí tradičně vynikající práce izraelských odborníků v oblasti prevence střetů, a to nejenom přímo v terénu, ale letos zejména v oblasti „public relations“. Představen byl současný stav „Modelu prevence kolizí s ptactvem“ amerických vzdušných sil a evropská verze tohoto projektu prezentovaná Nizozemci. Mnoho zajímavých vystoupení se týkalo údržby travnatých ploch

letišť s cílem snížit jejich atraktivitu pro volně žijící ptactvo a nových technických prostředků k odrazování ptactva. Zajímavý byl také prezentovaný program radarového sledování ptactva na německých letištích a nizozemské příspěvky o satelitním sledování labutí a divokých hus v průběhu sezónní migrace.

Přínosná byla v neposlední řadě exkurze na amsterdamském mezinárodním letišti Schiphol, která nám umožnila nahlédnout nejenom do zákulisí práce zdejších „birdmanů“, ale také vidět chod tohoto kolosu tak trochu i z druhé strany, než má možnost běžný klient aerolinek.

Závěrem bych chtěl znovu zdůraznit své přesvědčení o tom, že aktivní účast na mezinárodních konferencích IBSC je ve svých širších souvislostech přínosná nejenom pro naše vojenské letectvo, ale že řadí naši republiku na mezinárodním fóru mezi civilizované země, které neignorují problematiku rizik plynoucích ze střetů letadel s ptactvem, ale snaží se ji v rámci svých ekonomických možností řešit.

Všechny odborné materiály a informace, které se mi na konferenci podařilo získat, jsou pro případné zájemce o tuto problematiku k dispozici a budou sloužit jako podklady pro odborná zaměstnání organizovaná k této věci veterinární službou Velitelství vzdušných sil AČR.

Korespondence: Mjr. MVDr. Radoslav Krupka
Veterinární služba
Velitelství vzdušných sil AČR
250 02 Stará Boleslav
e-mail: krup.pha@krup.cz
Krupka@velvzs.acr

Do redakce došlo 11. 5. 2000